

umetnostih se moramo danes bolj kakor sploh kdaj čuvati pred dobičkarnosno frazo in impotentno praznoto. Živiti more le pristna kultura izraza, s katero podaja duša posameznika, kar je sama črpala neposredno iz stvari in doživljavaev.«

Kaj piše Čeh o slovenski literaturi.

Češka revija »Vlast'«, ki je ravnokar izdala prvo številko novega letnika, priobčuje v vsaki številki pregled svetovnega slovstva. V tem pregledu je v lanskem letniku med slovenskimi knjigami omenila Meškovo »Ob tihih večerih«, o kateri pove, da je »vse vzeto iz resničnega življenja in pisano v resničnem narodnem duhu in jeziku in da so povsod podani zlati nauki«. Nato je omenila Moletovo zbirko: »Ko so cvele rože« in pristavlja, da nudi zelo lepo zabavo ter stane nevezana 2 K. Pretiskala je tudi »Zvonovo« oceno o Novačanovi »Naši vasi«.

V številki, ki smo jo sedaj prejeli, pa piše isti J. Šeřík-Vitínský pod zaglavjem »Literatura — Slovinská« naslednje:

»Balade in romance. Lirske in epske poezije. Napisal † Anton Aškerc. Četrti zbornik, Izmajlov, Primož Trubar od istega Antona Aškerc. — Anton Aškerc je znan vsem Slovincem, prijateljem in neprijateljem. V svojih spisih je težil ujediti Slovence, kar se mu je tudi precej posrečilo. Na svojih potovanjih po širni Rusiji, Balkanu, Orientu in Egiptu je podal krasen poduk. »Balade in romance« stanejo vezane ... itd. — Goddec. Napisal Anton Funtek. To je krasna epična pesem po narodni pravljici o Vrbskem jezeru na 100 straneh. — Aförizmi in citati. Napisal Slavoj Klepec. To je lepa zbirka najlepših citatov iz najnovejših del slovenskih pisateljev in pesnikov v 8°. — Spake, satire, humoreske in dr. Napisal dr. V. Korun. 148 strani v 8°. Nevezana K 1-60. Pisatelj se z mnogo humorja srčno smeje ljudskim napakam, toda pri tem priznava, da smo pravzaprav vsi smešni: »Takile smo vsi, ki smo krvavi pod kožo; in naravno, da smo, ker sicer bi ne bili ljudje«. — Levstikovi zbrani spisi. Levstikovih zbranih spisov je izšlo pet zvezkov, nevezani za 21 K, v platno vezani za 27 K. Levstik je rojak Raščana (!), Trubarja in Stritarja in je zato (!) naporno deloval za enotnost slovenskega knjižnega jezika. S trpko besedo je bičal nedostatke v slovenskem literarnem in političnem krogu, neumorno dvigal slovenski jezik in mnogo pripomogel k njega popolnosti. Ni se zadovoljeval samo z mrzlo kritiko, temuč je v globoko občutenih pesmih in povestih, polnih jedrnatega humorja, pokazal svojo silo in stopil v

vrsto slovenskih klasikov. Kateri Slovenec ne pozna njegovih »Pesmi za otroke« ali njegovega »Ubežnega kralja« ali njegovega tipičnega »Martina Krpana«? — Poezije. Zbral R. Maister. Vezane 3 K. Maister-Vojanov je v svojih Poezijah zbral svoje pesmi, katere so bile po večini objavljene v »Ljubljanskem Zvonu«. S to zbirko je podal Slovincem najlepša dela njih moderne lirike. V njih se razodevajo mnoge lepe misli, zdrav humor in krepak belokranjski jezik, tako da so prave narodne pesmi, kar jim je v najlepšo pohvalo.«

Tako piše Čeh o slovenskem slovstvu; v votlih frazah, površno in deloma neresnično. K sreči se podobni pregledi ne berejo — toda če bi si kateri izmed bralcev »Vlasti« vendarle omislil hvaljene slovenske knjige, kak pojem bi dobil o slovenskem slovstvu? Kako naj prebere vse te Godce in Spake in Poezije in naj ne izgubi zadnjega ostanka spoštovanja pred slovenskim slovstvom, če si ga je po referatu še kaj ohranil? Saj jih je malo med navedenimi knjigami, ki so rabljive, in tri, ki so dobre, morajo stati v isti vrsti poleg Aforizmov in citatov!

S takimi referati je nam slabo ustrezno.

Vojska in upodablajoča umetnost.

Revija »Kunst und Künstler« si predstavlja razvoj slikarstva po vojski na sledeči način: Ni se nam treba bati, da bodo po vojski zavladale slike bojov in taborišč v stilu tistih slik, ki so po vojski 1870 pobudile javno zanimanje. Nasprotno, zdi se nam, da bodo naši mladi slikarji, katerih je zelo mnogo na bojnem polju, doživeli zelo znamenite slikarske senzacije. Umetniška generacija leta 1870. se jeanimala za predmet; današnji talenti so vzgojeni impresionistično. Često jih bo obvladala množica prikazni, strašna lepota vojske in bogato, slikovito gibanje pokrajine, skozi katero divja boj. Pripraviti se moramo na pokrajine, polne prahu in dima in žarko razsvetljene od krutegega solnca, v katerih bodo granate delovale kakor eksplozije narave same, v katerih se bodo množice vojakov strnile v strahotne gíbne motive in kjer bo iz krčevitega življenjskega boja vstal ornament nove lepote. Videli bomo morda slike polne krvi, razdejanja in podivjanosti, toda o njih bomo mogli reči, kar so nekdanj rekli o Bojnem polju nekega mojstra: Podobno je šopku rož. Ogromna množica novih zaznav bo pripravila pot novi čutnosti in slikar, kipar, če se vrne zmagovit z bojnega polja, bo tudi v umetnosti zmagalec.

Popravek. Na str. 317, II. stolpec, 8. vrsta spodaj naj se glasi: »polno. Poslovodja ga je gledal začudeno in zazdelo«, namesto »ste jih ... pomišljal«.

